

Zomer 2018

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 245

BELEEF DE NATUUR!

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie en Facebook

* Celia Horst-Geijtenbeek

Burgemeester Stroinkstraat 375 - 7547 RH Enschede
tel. 053 434 36 48 - email : celia@jfhorst.nl

* Tineke Eitink-Doornhein

Website

* Jan Willem Visschers

tel. 053 476 55 35 - email : jwvisschers@gmail.com

* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem

tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat

Contributie per jaar leden € 20,00; huisgenoten € 5,00

Minimale jaarbijdrage donateurs is € 12,00.

IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp

Wooldrikshoekweg 104

7535 DD Enschede

053-4780392

email : hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

* 1e secretaris

Nico van Diepen

Bouwhuishorst 23

7531 EZ Enschede

06-47270894

email : secretariaatvnnenschede@gmail.com

* 2e secretaris

vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer

Van Riebeekstraat 95

7535 ZJ Enschede

053-4311364

email : dendirk@home.nl

Algemeen bestuurslid

* Pim Bosman

Voortsweg 48

7523 CH Enschede

053-4322965

email : whbosman@hetnet.nl

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 18.000 vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ca. 70 leden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis van de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * Vliegbasis Twenthe
- * Internationale School IST
- * IVN kraam
- * PR en Communicatie
- * Excursies

In dit nummer

- 3 Van de voorzitter
- 4 In memoriam Mieke Vlierhaar
- 5 Groep 6 vertelt / Intrigerende natuur
- 6 Reeënwandeling / Verse Natuurouders
- 7 Slootjesdag 2018
- 8 In gesprek met ..
- 9 Jonge lindebomen / Wilde planten cursus
- 10 Erve Leppink / Mus
- 11 Plasrombout
- 12 Gedicht Smaragd Libel
- 13 Hee, kleine wesp ..
- 14 Privacy bij IVN Enschede
- 15 Wandeling De Weele
- 16 Verslag Jaarvergadering 2018
- 18 Heemtuindag 2018
- 19 IVN-uitje 2018 / Veldwerkweek Aamsveen
- 20 Pinksterrupsen of graslandreservaat
- 21 Avondwandeling Brunink / Van de redactie
- 22 Agenda

Coverfoto boomkikker - Michiel Deiman

Druk bezochte distel - foto Celia Horst

Van de voorzitter

Hier is, wat later dan gewoon, het zomernummer van de gidsengids. Wat later door ziekte van de redacteur. Celia is gelukkig aan de beterende hand, en van hier wil ik haar verder voorspoedig herstel wensen! Tineke heeft tijd gevonden om deze Gidsengids verder af te maken en toen dat bijna klaar was zorgde de voorzitter voor nog meer vertraging omdat er in deze drukke weken weinig rust was om dit stukje te schrijven. Daarvoor mijn excuses.

Eén van de dingen waarmee ik bezig was is de veldwerkweek in het Aamsveen voor de brugklassers van Zuid. Die was dit jaar kort maar krachtig: twee dagen met dubbel grote groepen. Dat was hard werken maar als altijd ook heel erg leuk. Eén “natuurgids ervaring” wil ik hier graag met de lezers delen. De laatste middag verbleef ik op de kluunplaats, waar de leerlingen iets over turfwinning en het gebruik van turf moeten leren. Als inleiding lieten we ze het informatiebord over de kluunplaats lezen. Daar wordt uitgelegd hoe de turfgravers op de kluunplaats een laag kluunmot legden, verklaard in het nederlands als baggerturf. Omdat het duidelijk was dat de leerlingen weinig van het verhaal begrepen heb ik ze van verschillende woorden gevraagd of ze wisten wat ze betekenen. Wat bleek: het woord bagger betekent voor de moderne jeugd onzin of waardeloos resultaat. Dat het oorspronkelijk modder betekent, dat weten zij niet meer. Zo werd ik er weer op gewezen dat je als natuurgids erg op moet letten of wat je vertelt wel over komt bij de toehoorders. Wij groenliefhebbers leven toch in een beetje een aparte wereld, om leerlingen een glimp van die wereld te laten zien moet je wel zorgen dat ze je verstaan.

Omdat de redactie van dit blad zo'n mooi en leuk geheel maakt zou je haast vergeten dat het ook een medium is om met de leden zakelijke informatie uit te wisselen. In deze Gidsengids vindt u op dat gebied uitleg van de secretaris over hoe we omgaan met de nieuwe regels voor het gebruik van persoonsgegevens en het verslag van de algemene vergadering op 12 april.

Het was de bedoeling dat jullie in deze Gidsengids een uitnodiging zouden vinden om je aan te melden voor het afdelingsuitstapje in het najaar, maar het bleek niet mogelijk de organisatie tijdig zo ver klaar te krijgen dat het hier aangekondigd kon worden. Er wordt gewerkt aan een uitje en het kan zijn dat het wat eenvoudiger wordt en wat later in het jaar. Jullie horen er zo spoedig mogelijk meer over.

Alle drie de cursussen die we dit voorjaar hadden zijn nu afgelopen, op een terugkomdag voor de cursus moestuinieren met kinderen na. De natuurouders, die de cursus met een goede eindopdracht afsloten hebben een certificaat gekregen, waarover wat in dit blad te lezen is. De planten cursus is afgesloten met een reeks excursies, waarop mogelijk een vervolg komt omdat veel deelnemers dat prettig zouden vinden. Ook over enkele andere activiteiten, zoals de schoolwandelingen, Heemtuindag en rolstoelwandelingen is wat te lezen. Informatieve stukjes onder andere over de mus en een wesp en opvallend veel prachtige foto's van insecten maken dit weer een heel mooie, informatieve en zomerse Gidsengids.

Ik wens alle lezers een fijne zomer en/of een prettige vakantie!
Hanneke van Dorp

In memoriam Mieke Vlierhaar

Op 19 mei overleed Mieke, onze secretaris, in het Hospice Enschede. Ze was al een paar jaar ziek en we wisten dat genezing niet meer mogelijk was, toch ging de laatste fase van haar ziekte voor velen onverwacht snel.

Mieke's werk als secretaris werd steeds meer door Nico overgenomen maar ze was in de laatste weken van haar leven nog betrokken en belangstellend. IVN is jaren lang een belangrijk onderdeel van Mieke's leven geweest. Al in de jaren '80/'90 was Mieke een periode secretaris van IVN Enschede.

We zijn samen in het bestuur terecht gekomen in een periode dat het niet goed met de afdeling ging en hoewel het volgens de geldende statuten niet de bedoeling was zo lang in het bestuur te zitten is Mieke sindsdien secretaris gebleven. Waarschijnlijk heeft ze daarmee een onmisbare bijdrage geleverd aan het voortbestaan van onze afdeling. Zonder Mieke was de afdeling die moeilijke periode zo'n 10, 15 jaar geleden, waarin zelfs vergaderd werd over opheffing, waarschijnlijk niet door gekomen. Bestuursleden waren nauwelijks te vinden en steeds meer taken kwamen bij een steeds kleiner groepje mensen terecht.

Zo kwam het dat Mieke en ik behalve de echte bestuurstaken, oneindig veel dingen samen hebben gedaan. Vaak werden we daarbij natuurlijk geholpen door andere IVN-ers. We hebben uitstapjes georganiseerd, Gidsengidsen gemaakt, IVN Enschede op allerlei bijeenkomsten vertegenwoordigd, met een natuuractiviteit en informatie op het Rutbeek gestaan, een natuurontbijt aangeboden (waar de gasten niet kwamen opdagen), buttons gemaakt etc.

Ik heb nooit helemaal begrepen waarom Mieke voor IVN gekozen had om zoveel energie in te stoppen. Ze had ook andere groepen en gezelschappen waarin ze actief was, zoals een bridgeclub en de eetsoos. Natuurgids heeft ze nooit willen worden, maar belangstelling voor de natuur had ze wel veel. Van wandelingen en andere natuuractiviteiten genoot ze en haar tuin was heel belangrijk voor haar.

Hoewel niet alles altijd op rolletjes liep, raak je in zo'n lange samenwerking wel op elkaar ingespeeld. Dat ga je pas echt merken als de samenwerking noodgedwongen stopt en ik mis Mieke misschien wel meer dan ik had verwacht. Ik ben blij dat Mieke zo lang secretaris van onze afdeling heeft kunnen zijn. Ik denk dat het goed voor Mieke geweest is en voor IVN Enschede.

Namens het bestuur,

Hanneke van Dorp

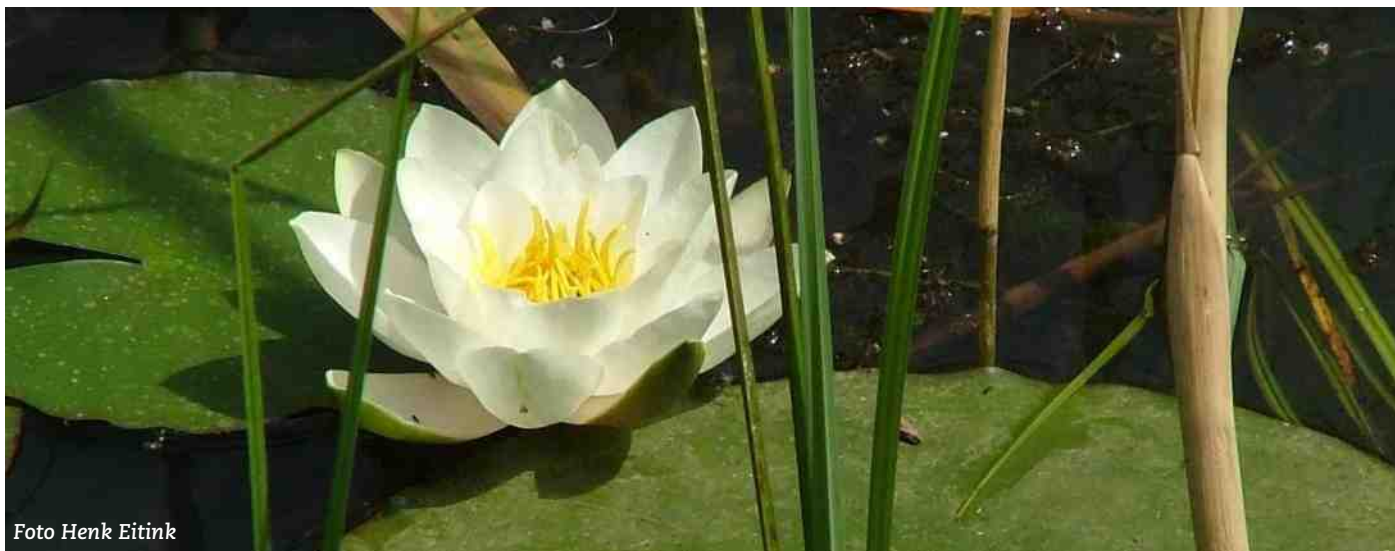

Foto Henk Eitink

Meanderende Bruninksbeek - foto Wim Pauw

Groep 6 vertelt

Een van de schoolwandelingen op Groot Brunink

Onderstaande verslagjes ontvingen wij van Miriam Groener, Leerkracht groep 6 van de Godfried Bomansschool. Gidsen Henk K., Ineke, Chris, Wim, Lidy S., Louis en Lidy V.

Het was heel leuk. We leerden hoe ze dieren opzetten. En hoe je kon weten hoe oud een boom is op een ander, dan jaarringen tellen. En we leerden welke planten je kunt eten bijvoorbeeld klaverzuur. Ik leerde alles van Ineke en ik wil haar heel erg bedanken. Ik heb heel veel geleerd die dag. **Ankido**

We gingen met de klas op de fiets. Het was leuk op de fiets. En we gingen naar het bos. We hebben klaverzuur gegeten. En dat was lekker. En we hebben op fluitenkruid daar kon je op fluiten, echt cool. We hebben ook berenklauw gezien. Ik wil er echt vaker naartoe. **Jeevani**

Het was een super leuk bos en we hebben ook super veel geleerd op een leuke manier. We hebben allemaal dingen geproefd zoals klaverzuur. Verder hebben we van een boom de omtrek uitgerekend. **Haley**

Ik vond het leuk in het bos. Ik heb klaverzuur geproefd. En wist je dat een groot-hoefblad twee meter van de bloem staat. Ik heb een berenklauw gezien en een boom opgemeten zonder de jaarringen te tellen. We zagen een boom die zich heeft hersteld. Er zat een gat in. En ik heb een opgezette mol en buizerd gevoeld. **Cas**

Het was leuk. Ik heb veel geleerd over de natuur. Ik had klaverzuur geproefd. Een berenklauw krijg je brandblaren van. Ik heb brandnetel geproefd, echt vies. **Jeffrey**

We gingen naar Groot-Brunink. We zagen klaverzuur en dat kan je eten. We zagen een boom van 153 jaar oud en we zagen fluitenkruid en als je doorsnijdt en er op blaast. Dan fluit ie. We hebben een groot-hoefblad, berenklauw en brandnetels gezien. Daar mag je niet aanzitten anders krijg je blaren. **Lieve**

We gingen op de fiets naar Groot-Brunink. Daar werden we in groepjes verdeeld. En we gingen rondlopen. We hebben een heleboel geleerd over planten, dieren en insecten. We mochten ook spulletjes verzamelen. De boswachter kon erg mooi vertellen. Het was een leuke ochtend. **Aylin**

Lidy Vrijheid - 19 april 2018

Intrigerende natuur

Nèt een maatje te groot ..

Ook zo genoten van het warme weer ? Een tijdje geleden zat ik mijmerend in onze tuin. Heerlijk, ik voel me rijk. Plotseling wordt ik opgeschrikt door een zoemend geluid van een groot insect. Wow .. ik ben niet bang aangelegd, dit vind ik toch nèt een maatje te groot. Een oranjekeurig insect, van zo'n 4 cm. lengte, strijkt neer op de hoes van onze parasol. Mijn nieuwsgierigheid wint het van het "engvinden". Hij (of zij) zit daar lekker in het zonnetje en laat zich uitgebreid bewonderen. Wat zit zo'n beestje toch mooi in elkaar, gaaf! En boeiend.. wat zou het zijn ?

Op de Google snelweg probeer ik afbeelding "oranje langpootmug". Helaas.. foto's genoeg, maar niet eentje die exact lijkt op mijn prachtige exemplaar. Dan maar een mail sturen naar de natuur collega's. Wim Lengton reageert. Volgens hem is het inderdaad een langpootmug en wel de *Tanyptera atrata* (Houtlangpootmug). En ja hoor ... dat zou hem zomaar eens kunnen zijn.

In mijn onschuld dacht ik een zeer zeldzaam exemplaar gevonden te hebben (...). Via de site www.waarneming.nl werd ik al snel een illusie armer gemaakt. Het blijkt een vaak voorkomende langpootmug te zijn. In 1758 reeds op naam gebracht door Linneus. Het mannetje heeft schitterende gekamde voelsprieten. Het vrouwtje kan haar achterlijf telescopisch uitschuiven. In het achterlijf zitten hun geslachtspunten. Ze paren door deze achterlijfspunten tegen elkaar te brengen. Na de paring zet het vrouwtje via een soort legboor de eieren af. Vaak in vermolmd hout. De larve, ook wel emelt genoemd, groeit in een paar fases en vervelt bij elke fase.

Oh ja, en hij steekt niet, heb ik me laten vertellen. Tineke Eitink

Foto Houtlangpootmug met geveerde antennes. Met dank aan Rene Kampinga. Bron: http://www.insectenparadijs.nl/?attachment_id=4039

Naar reeën speuren met Erika en Chris

Reeënexcursie 24 maart op Hof Espelo

Eind 2017 hebben Erika van Oldeneel en ik ons aangemeld om in 2018 reeënwandelingen te gidsen voor Landschap Overijssel.

Keer op keer blijkt er grote belangstelling te bestaan voor deze excursie. Dit voorjaar was de excursie gepland op zaterdag 17 maart; een kansrijke datum om reeën te spotten gelet op de tijd van het jaar.

Samen hebben we eerst met de terrein opzichter Jarno Wesseling (Buitengewoon Opsporing Ambtenaar -BOA) op Hof Espelo voorgelopen. Hij weet zelf veel over reeën en kent het terrein op z'n duimpje. Bovendien leende hij ons zijn verzamelde geweien (een spits, een gaffel en een zesender – zie afbeelding van boven naar beneden) voor het inleidende praatje.

Ruim 20 geïnteresseerden hadden zich voor deze excursie aangemeld. Wat echter niemand had verwacht was dat op 17 maart een bijzondere koude noordoosten wind blies waardoor de gevoelstemperatuur op circa min 12 graden uitkwam; een weertype waarin reeën zich ook liever schuil houden. Dit leidde tot uitstel van de excursie met één week, wat uiteindelijk ruim 20 graden scheelde..... Weinig wind en licht bewolkt weer met een heerlijke temperatuur van circa 10 graden.

Op 24 maart waren er uiteindelijk 14 geïnteresseerden voor de wandeling op Hof Espelo; een ideaal aantal om elk met een kleine groep op pad te gaan. In het Koetshuis zijn we gestart met een korte inleiding, waarin kenmerken, jaarcyclus en jacht aan de orde kwamen. Vervolgens zijn we op stap gegaan naar de plekken waar vaak reeën te zien zijn op Hof Espelo. Halverwege de route richting het Sterrenbos zag elke groep de eerste reeën; één bok en twee geiten. Als je goed keek kon je duidelijk zien dat er een drachtig was.

Het drachtig zijn van reeën is bijzonder te noemen; de bevruchting vindt plaats in de bronsttijd in de maanden juli / augustus; echter de draagtijd van een ree bedraagt 5 maanden. Dat betekent dus dat de groei van het embryo pas van start gaat in de loop van de maand januari. Dit heeft onder andere te maken met het voedselaanbod.

Als de geit moet zogen is er veel eiwitrijk voedsel beschikbaar in de vorm van jonge loten en kruiden.

Uiteindelijk hebben we in totaal 24 reeën gezien! Een geslaagde reeënexcursie dus met bijzonder tevreden deelnemers. Halverwege dit jaar rond de bronsttijd (eind juli, begin augustus) gaan we nogmaals op stap voor een reeënexcursie. U bent allen van harte uitgenodigd. Kijk voor de datum en aanmelding op de site van Landschap Overijssel en IVN.

Chris Eijkholt

[Bron, foto geweien: Het Ree observeren en herkennen]

[Foto drachtige reeëit : Arjen Hoogervorst]

Verse natuurouders

Certificaten IVN Natuurouder Cursus uitgereikt op 25 mei jl.

Over een periode van een half jaar werden er op 7 donderdagavonden uiteenlopende natuuronderwerpen en leermethodes besproken. Als je wilt weten hoe zo'n cursusavond er precies uitziet, lees dan het uitgebreide verslag op onze site. Deze cursus kwam tot stand in samenwerking met basisscholen De Noorderkroon en de Alfonsusschool die ons een paar keer een leslokaal ter beschikking stelden. Met dank.

In het Ledeboerpark werd donderdagavond 25 mei de Natuurouder Cursus afgesloten met de uitreiking van de certificaten. Door ziekte waren helaas niet alle cursisten hierbij aanwezig. Nicoline en Elze vertelden dat ze met plezier de cursus gevolgd hadden en er veel van geleerd hadden. Ze hadden er allebei flink wat tijd ingestoken, iets wat in hun drukke leven af en toe best moeilijk in te plannen bleek. Toch gelukt. Chapeau dames.

Nadat ze hun gezamenlijke eindverslag hadden gepresenteerd en toegelicht, kregen zij hun certificaat van Hanneke en een boeket wilde planten uit handen van Nico. Barbara had taart gebakken en Jan Willem droeg een gedichtje voor over het Zeggelaantje. Na een kleine wandeling door de Heemtuin werd de avond met een hapje en drankje gezellig afgesloten. Van harte gefeliciteerd!

Samen speuren naar waterleven Brunink

Er was veel animo voor de speurtocht die IVN Enschede had georganiseerd voor de jaarlijkse Slootjesdag.

Wanneer je zaterdag 9 juni liep te wandelen in het gebied rond Groot Brunink zag je overal opgetogen groepjes kinderen in en langs het water, allemaal enthousiast in de weer met schepnetjes. Zowel ouders, grootouders als kinderen kwamen op hun laarzen en slippers naar de rand van Enschede om te zien wat daar allemaal in het water leeft.

Bij de IVN-informatiekraam kreeg men per gezin een speurtochtpakketje met beschrijving en zoekkaart. Zo konden de kinderen aan de hand van foto's planten aan de waterkant opzoeken en een puzzel invullen. Er werden proefjes gedaan met schoon en vervuild water, en bootjes geknutseld van natuurlijke materialen.

We hadden extra veel schepnetjes, witte bakjes en loepjes beschikbaar. En dat was maar goed ook. Want het waterdier-tjes vangen bleek ook dit jaar weer een groot succes. Er werden o.a. libelle-larves, bootsmannetjes en waterschorpioenen gevangen. Met een loepje kon je ze nog beter zien. Onze gidsen hielpen om via zoekkaarten de juiste naam erbij te zoeken.

Aan het eind van deze warme middag was er voor elk kind ranja en een button, voor de volwassenen koude muntthee en water. Vooral de kinderen, maar ook begeleiders en gidsen waren enthousiast over dit gezellige waterfeest.

Tekst en foto's Tineke Eitink

In gesprek met ... Frieda Zielman

Op een warme zonnige middag begin mei ben ik te gast bij Frieda. Ook wel bekend als de schoonmoeder van Hanneke, onze voorzitter. Onder het genot van een lekker kopje thee mag ik haar het hemd van het lijf vragen en dat doe ik dan ook graag!

Frieda vertelt dat toen ze in 2004 weer terug kwam vanuit Duitsland, waar ze een aantal jaren op de markt stonden met een kaaskraam, op zoek was naar iets leuks en uitdagends om haar tijd mee door te brengen. Hanneke tipte haar om eens te kijken bij het IVN. Een schot in de roos!

Frieda heeft heel wat jaren met erg veel plezier zich ingezet om kinderen te laten kennismaken met de natuur en de verwondering die ze daarvoor voelt door te geven. De schoolwandelingen, naschoolse opvang, Heemtuindagen. Bijna altijd was Frieda er wel bij en liet daar haar creativiteit los met het maken van allerlei lekkers en moois om te verkopen.

Het werken met de kinderen gaat niet meer zo goed, maar Frieda is nog altijd een zeer actieve "kraamvrouw"!

Brokje Pyriet

Pyriet of ijzerkies is een mineraal met als formule FeS_2 (scheikundige naam: ijzer(II)disulfide). Het mineraal is een belangrijk ijzer- en zwavelerts. Het vormt vaak goed gevormde (euhedrische) kristallen in de vorm van een kubus met karakteristieke striaties en met een goudachtige glans. Het wordt ook wel klatergoud of gekkengoud (van het Engelse fool's gold) genoemd omdat het soms voor goud aangezien werd. (bron Wikipedia)

Frieda heeft zich verder verdiept in stenen en mineralen. Ze heeft daar ook een cursus voor gevolgd in Denekamp bij Rolf Egberink. En is mee geweest met een excursie naar de Eifel met Geopuls. Er ging een wereld voor haar open, want met een beetje meer kennis ga je ook steeds meer zien! Overall kom je sporen tegen van heel lang geleden. Stenen vol verhalen over wind, water, druk, verschuivingen. Het spreekt tot de verbeelding. Maakt nieuwsgierig. Want wat zouden deze stenen allemaal kunnen vertellen als ze konden spreken...

Bijzonder is het als je in de bergen loopt en je vindt schelpen en versteende zee-egels. Indrukwekkend is het als je ziet hoe varens en paardenstaarten zo enorm lang geleden hun afdruk hebben gevormd in leisteen. Frieda laat me ook een stuk zien dat uit twee delen bestaat: een positief en negatief afdruk van waarschijnlijk regendruppels, gevonden in de steengroeve bij Winterswijk.

Varens in leisteen

Stenen verzamelen... je bent er eigenlijk nooit klaar mee. Altijd vind je wel weer iets moois of bijzonders op je pad. En ja, dan gaat het maar zo mee naar huis. Want stenen verzamelen vanuit allerlei plekken in de wereld is eigenlijk de geschiedenis van de wereld in huis halen!

Celia Horst

Maar het IVN is niet het enige wat Frieda bezig houdt...

“Als ik mijn leven over mocht doen... dan werd ik misschien wel geoloog of archeoloog”

Al haar hele leven is Frieda geboeid door stenen. En vooral ook in dat wat die stenen haar te vertellen hebben! Bij de boerderij waar ze vroeger woonde werd een stuk bos gerooit. Hoe spannend was het om in die losgewoelde grond op zoek te gaan naar stenen, mineralen en vuurstenen met afdrukken van... Ja, waarvan eigenlijk?

Later ging ze ook naar opgravingen om daar te gaan "schatgraven".

Rond 1960 ging ze met haar gezin wel eens naar een oude groeve (die er nu niet meer is) in Alstätte. Thuis klonk dan de vraag: "Wie gaat er mee goud zoeken?" En dan toog het gezin naar de groeve om op avontuur te gaan en samen op zoek te gaan naar schatten. Echt goud vonden ze natuurlijk niet, maar wel kleine brokjes Pyriet. Frieda laat me er wat van zien en ik kan me de opwinding goed voorstellen als je zoiets moois vindt!

Tekst en foto Tineke Eitink

Jonge lindebomen

Voor de Nationale Boomfeestdag plantte groep 6 van de Paulusschool 9 nieuwe lindes in het Van Heekpark.

Ja hoor, toen ik woensdagochtend 14 maart bij het van Heekpark arriveerde stonden de leerlingen van groep 6 van de Paulusschool bij het sportveld al te popelen om hun handen uit de mouwen te steken.

Zoals elk jaar tijdens de Boomfeestdag was wethouder Van Agteren ook van de partij. Na zijn inleidende praatje over het nut van de natuur en de bomen kon de boomplant-activiteit van start gaan.

Grondboren, scheppen en hesjes werden verdeeld en de kinderen konden aan de slag. Per 4 à 5 kregen ze een jonge lindeboom die ze mochten planten, onder begeleiding van een medewerker van de afdeling Onderhoud. Aan weerszijden van de boom werden 2 palen geplaatst voor de stevigheid. Zo werden er aan de rand van het sportveld in totaal 9 nieuwe lindebomen geplant. In de klas hadden de kinderen voor elke boom een gekleurd boomblad gemaakt met de tekst "Paulusschool" erop.

De jonge lindebomen vallen meteen op tussen het sportveld en de parkeerplaats aan de Roessinghbleekweg. Deze parkeerplaats werd uitgebreid met 20 parkeerplaatsen en een beukhaag. Dit alles was net op tijd gereed, voor de viering van het 100-jubileum van het G.J. van Heekpark op 20 april 2018.

Ken jij die wilde plant?

Een impressie van de cursus "Wilde planten herkennen" door IVN Enschede. In april was de cursus "wilde planten" determineren, 2 keer theorie en dan 4,5 keer in het wild. Hanneke verzorgde beide keren de presentatie.

Eerst kwam de theorie aan bod over de verwantschap van levende wezens in het algemeen. Daarnaast bestaat er voor planten een systematiek die ze in klassen en groepen indeelt. Dit vind je terug in de flora, een soort woordenboek waarin je planten kunt terugvinden aan de hand van kenmerken. Zoals bijvoorbeeld bladstand, beharing, stengels (rond of vierkant), bloeiwijze van de bloem, wortels etc.

Beide keren had Hanneke verschillende planten uit tuin en veld meegenomen. Per groep koos je een plant of bloem uit en aan de hand van een flora uitpuzzelen welke plant het kan zijn. Die flora's varieerden van oude boeken in zwart-wit tot glimmende exemplaren met kleurenfoto's.

Als je de naam van een plant al wist, was het makkelijker zoeken, maar dat was niet helemaal de bedoeling. De eerste praktijkles was in het Smalenbroek. De voorjaarsbloeiers waren, jammer genoeg, al uitgebloeid, maar gelukkig was er al veel bijgekomen, zoals bijvoorbeeld veel grassen.

De tweede praktijkles was in het arboretum. Daar bloeide zo veel aan planten, bloemen, grassen en wilde orchideeën,

waarvan de jonge plantjes, jammer genoeg, niet door iedereen werden herkend. De 3e les ging niet door vanwege het onweer na een lange periode met zwoele zomerdagen. Boeiende cursus voor beginners en mooie opfriscursus voor gevorderden.

Ietje Bijvank

Gevlekte orchis (*Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata*) - Wim H.

Grijs, Groen & Gelukkig, Groen-Verbindt

Een van onze nieuwe activiteiten, in het kader van Grijs, Groen & Gelukkig en Groen-Verbindt, zijn de wandelingen met speciale doelgroepen.

Zo zijn in het voorjaar een aantal gidsen van IVN Enschede samen met ouderen van de Posten en hun begeleiders de natuur in geweest. Ook zijn we een paar keer bij Erve Leppink op bezoek geweest om met een aantal bewoners een (rolstoel)wandeling te maken. En er staan nog een aantal afspraken voor de komende tijd in de agenda..

Zie ook de site www.groen-verbindt.nl : "Het was fantastisch om te zien hoe men genoot van de zonnestralen op het gezicht, het voelen aan knoppen van diverse bomen en struiken, de voorjaarsbloeiërs die we onderweg tegen kwamen. Weer terug op het erf hebben we heerlijk samen koffie gedronken en de vondsten die we hadden gedaan onderweg, samen bekeken.

Moe en voldaan namen we afscheid van elkaar. Wat was het fijn om zo samen buiten te zijn! En als het een keer echt slecht weer is... nou, dan halen we buiten toch gewoon naar binnen!!"

Mus

door Nico van Diepen

Ik hoop dat enkelen onder u denken: wat een vreemde titel. De mus, die vogel bestaat toch niet. En dat klopt. De mus is de naam van een grote vogelfamilie, de passeridae, waartoe onder andere de huismus en de ringmus behoren. Het geslacht Passer bevat zo'n achtentwintig soorten, waaronder dus de huismus (passer domesticus) en de ringmus (passer montanus).

De in een eerdere gidsengids beschreven heggenmus (prunella modularis) behoort tot de heggenmusfamilie (de prunellidae). Ook de grasmus is geen mus. Hij behoort tot de familie van de zangers, de sylviidae. Vandaar de fraaie Latijnse naam sylvia communis.

De huismus is een vogeltje met een innerlijke tegenstrijdigheid. Hij is buitengewoon honkvast. Een volwassen mus heeft een actieradius van een paar honderd meter. Maar toch is de soort zeer wijdverspreid. Hij komt voor in vrijwel alle gematigde en subtropische streken in de wereld.

De huismus is een zaadeter, die het liefst granen en onkruidzaden eet. Maar opportunist en cultuurvolger als hij is, lust hij ook wel een stukje appeltaart op de terrassen in de stad, of een vers krokusblaadje in het voorjaar. Toch kun je huismussen ook wel op insecten zien jagen, met name in het voorjaar. Nestjongen moeten, met name in de eerste weken, met insecten worden gevoed. Hoe langer die periode duurt, hoe groter de overlevingskans voor de jongen.

De gestage achteruitgang van de huismuspopulatie zou wel eens (mede) te maken kunnen hebben met de enorme afname van het aantal insecten. Verdwijnen van nest- en schuilgelegenheid door (grootschalige en kleinschalige) versterking van het landschap en efficiëntere oogst- en opslagmethoden van graan zijn ander mogelijke oorzaken. Bij mijn vogeltelling op 27 mei 2018 telde ik op mijn twaalf telpunten totaal twaalf huismussen, in 2017 bij de vergelijkbare telling waren dat er vijftien, in 2016 eenentwintig, in 2015 vierentwintig en in 2014 nog zesenvieertig. Zorgelijk.

Waar bij de huismus een groot verschil is tussen mannetje en vrouwtje zijn de beide geslachten bij de ringmus qua uiterlijk gelijk. Huismusman: grijze pet, zwarte borst, zwart oogmasker met wit stipje achter het oog, onderkant grijs, bovenkant bruingestreept. Huismusvrouw is veel minder expliciet getekend: onderkant grijs, bovenkant bruin vaaggestreept.

Bij de ringmus hebben mannetje en vrouwtje een kastanjebruine pet, een zwarte wangvlek en een lichtgekleurde halsband (vandaar de naam). Onderkant en bovenkant zijn ongeveer gelijk aan de huismus. De huismus is overal te vinden waar mensen zijn. Steden, dorpen, boerderijen. De ringmus beperkt zich tot landelijk gebied. Het lijkt er op dat beide soorten complementair zijn: waar huismussen zitten, zitten geen ringmussen en omgekeerd.

Op mijn vakantie in Italië zaten op de campings Italiaanse mussen (passer italiae). Die kwamen schooieren als je zat te ontbijten. Heel grappig: mussen met het gedrag van de huismus en het uiterlijk van de ringmus.

Terugkomend op de titel van dit stuk, mus. Vrijwel altijd wordt daarmee de huismus bedoeld. Ook Jan Hanlo heeft de huismus in gedachten als hij het gedicht De Mus schrijft. Op internet en op youtube zijn veel versies van dit gedicht te lezen en te horen. Aanbevolen. Uit de bundel 'Gedichten' uit 1949:

De Mus

Tjielp tjielp – tjielp tjielp tjielp
tjielp tjielp tjielp – tjielp tjielp
tjielp tjielp tjielp tjielp tjielp tjielp
tjielp tjiel tjielp
Tjielp
etc.

Plasrombout (*Gomphus pulchellus*) - foto Michiel Deiman

Ooit 'n Plasrombout ontmoet ?

Van amateur natuurfotograaf Michiel Deiman ontving ik bovenstaande foto.

Niet alleen een mooie foto en een bijzonder insect, ook weer een reden om me in deze libel te verdiepen. Voor de hand liggende vraag is natuurlijk. Wat is het, hoe heet hij ? Jacques Gerard vertelde me dat dit de Plasrombout is. Hij legde uit dat er duidelijk verschil is met de Beekrombout .. vergelijk maar eens op Google..

De plasrombout is een echte libel uit de familie van de rombouten. Het is een vrij algemeen voorkomende soort bij stilstaand en langzaam stromend water zoals heldere plassen, kanalen, klei- en leemputten.

De larven overwinteren doorgaans drie keer. Uitsluipen gebeurt van begin mei tot eind juni. Larvenhuidjes meestal horizontaal en vaak nog met het achterlijf in het water, tot enkele decimeters van de waterlijn. Ze zijn ook wel te vinden verticaal tegen stenen of planten materiaal. De eieren zijn heel klein en ovaal van vorm. Aan het einde van het ei een kort cilindrisch verlengstuk, waarin een kleefstof zit die het ei ter plaatse vastplakt.

Leefomgeving van de larve : Ingegraven in fijn zand of leem op de bodem, vaak op plaatsen met een laagje organisch afval in allerlei stilstaande wateren zoals visvijvers, oude riviermeanders, groeves, gebufferde vennen en grindplassen; ook in stromende wateren.

Ze leven vaak bij plassen, poelen en traag stromende wateren. Soms ook vennen.

Vliegtijd en gedrag : Begin mei tot half augustus, met een piek in juni. Plasrombouts blijven niet bij het water en worden vaak waargenomen in weilanden, heidevelden, open plekken in bos, enz. Ze zitten vaak op de grond te zonnen en vallen pas op als ze opvliegen, om even verder weer te gaan zitten. Ook zijn langere jachtvluchten waar te nemen. Geslachtsrijpe mannetjes patrouilleren soms vlak boven het water langs de waterkant, maar paring vindt ook vaak verder van het water plaats. Eitjes worden door het vrouwtje in open water afgezet. Soms met enkele tegelijk, soms in klompen van enkele honderden eitjes.

Tineke Eitink

Met dank aan De Vlinderstichting

Waarom ben jij lid van IVN Enschede

Even stilstaan bij je lidmaatschap .. De leden van IVN Enschede hebben hun eigen persoonlijke beweegredenen om (vaak al jarenlang) lid te zijn van onze afdeling. Daar zijn we natuurlijk blij mee.

We staan als IVN Enschede steeds open voor enthousiaste nieuwe leden en zullen deze ook van harte welkom heten. Denk jij er als bestaand lid wel eens aan om dat uit te dragen naar mensen om je heen ? Bijvoorbeeld vanwege de..

- > Uitgebreide kennis van de natuur
- > Leuke en makkelijke overdracht van informatie
- > Enthousiasme en loyaliteit bij de leden
- > Grote deskundigheid van de gidsen
- > Veel activiteiten (zoals wandelingen/cursussen)
- > Informele sfeer
- > Lage jaarlijkse contributie
- > Voor alle leeftijden (ook veel kinderactiviteiten)
- > Excursies in mooie, interessante natuurgebieden in en rond Enschede

Werkgroep PR&Communicatie IVN Enschede

Wateraardbei (*Comarum palustre*) - foto van Wim Hendriks

Smaragd libel

Smaragd - in - lood

Libel lag daar ... dood

Nog fonkelend

in de lente zon

glanzende glans - libel

Twee vleugels ongebroken

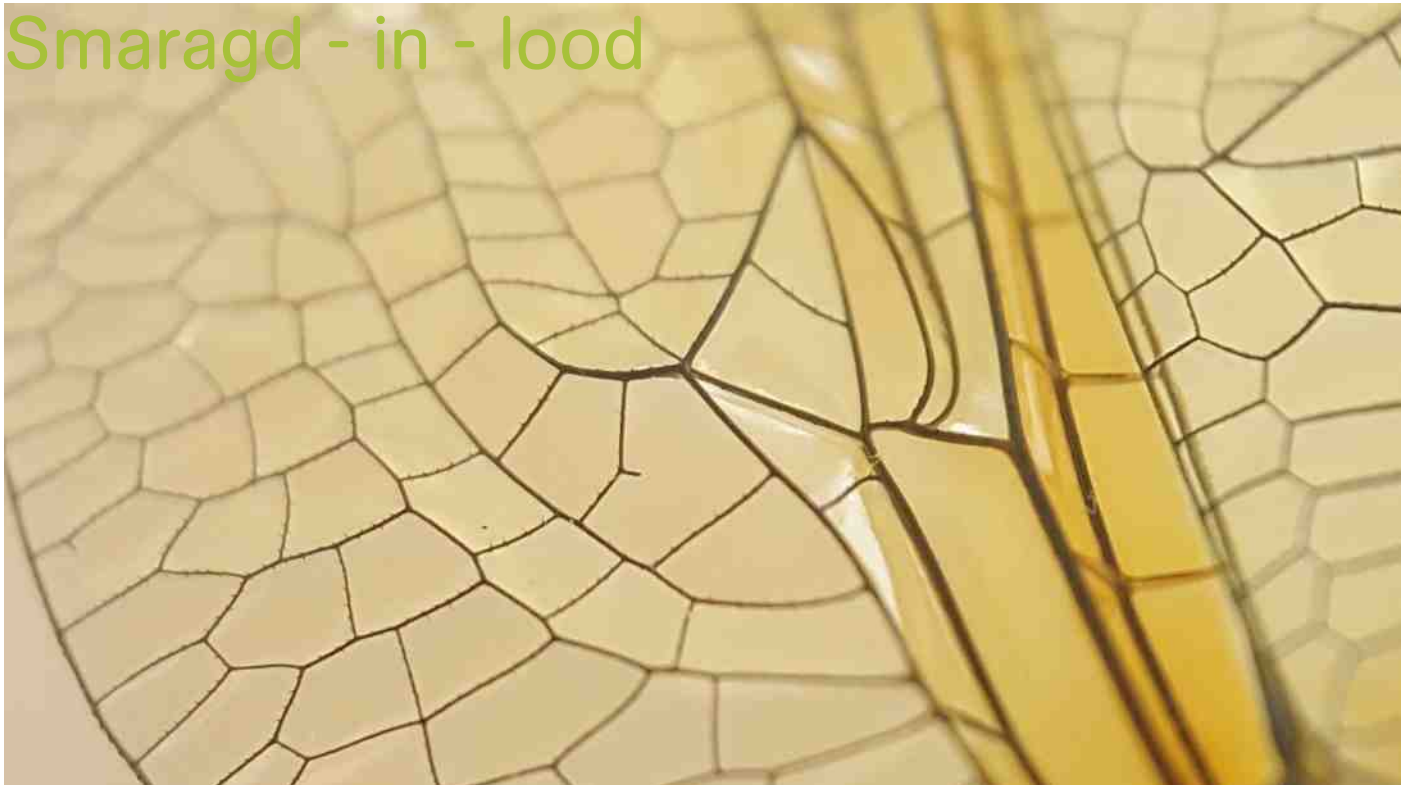
maar beide op rechts

Smaragd - uit - 't - lood

libel

in de fonkelende lente zon

Smaragd - in - lood

Gedicht en foto Erika van Oldeneel

Wesp onderzoekt distel - foto Celia Horst

Hee kleine wesp, wat doe jij op mijn hekje?

Om mijn moestuin staat een hek van kastanje houten paaltjes. Vorig jaar was het me ook al eens opgevallen, maar dit jaar zag ik ze weer: wespen die houtvezels van de houten paaltjes afscheuren. Het geeft een bijzonder patroon op de vergrijzende paaltjes. Onlangs hebben we ontdekt waar al die vezels gebleven zijn...

Bij het openen van de schuurdeuren zagen we bovenaan de deur aan de binnenkant een prachtig rond bolletje hangen in de kleur grijs. Aha, daar is mijn hekwerk naar toe aan het verhuizen! Na enige dagen van verwondering, want wat maakten die nijvere beestjes er een prachtstuk van, hebben we toch maar besloten het nest te verwijderen. De deur gaat te vaak open en het blijven wel wespen hé... De wespen vonden het niet leuk, maar toonden zich ook niet zo agressief als we hadden verwacht. Gelukkig maar, een wespensteek is niet heel erg fijn!

Na inspectie van het inmiddels verlaten nest, ben ik eens op zoek gegaan van welke soort dit is geweest. Waarschijnlijk is het werk van de middelste wesp, een veldwesp met de bijnaam "Franse moordenaar-wesp". Dat klinkt heel gevaarlijk, maar niets is minder waar. Deze wesp toont zich alleen agressief bij benadering van zijn nest. En geef hem eens ongelijk! De middelste wesp is te zien van half april tot half september en hij lijkt wel wat op de werkster van de hoornaar.

De meeste wespensoorten zijn over het algemeen vredelievend en nuttig. Wespen voeden zich namelijk voor een belangrijk deel met andere insecten, het zijn echte rovers! De wesp ruimt bijna alle insecten op die het voedsel dat mensen verbouwen in gevaar brengen.

Dat zorgt ervoor dat oogsten gered kunnen worden en dat er minder bestrijdingsmiddelen nodig zijn. De sluipwesp wordt in Nederlandse kassen al regelmatig gebruikt als natuurlijk ongediertebestrijder, maar ook de 'gewone' wesp is nuttig tegen insecten.

Kom je toch in contact met wespen, neem dan de volgende zaken in acht:

Wespen zien snelle bewegingen beter dan trage. Sla dus nooit zomaar naar een wesp en zet het ook niet meteen op een lopen wanneer je een wesp ziet of hoort. Kalm blijven zorgt er meestal voor dat de wespen vanzelf afdruipen.

Let vooral goed op wanneer je buiten frisdrank, alcoholische dranken of andere zoetigheden nuttigt. Een wespensteek in de mond- of keelholte is gevaarlijk en kan dodelijk zijn. Probeer ook niet te roepen wanneer je aangevallen wordt, wespen kunnen dan immers in je mond vliegen. Vermijd kledij in felle kleuren wanneer je in de natuur gaat wandelen. Wespen kunnen agressief reageren op felle tinten, terwijl zachte kleurtinten hen niet zo sterk prikkelan.

Wespen reageren ook vaak fel op sterke geuren. Een sterk ruikend parfum kan je dus best vermijden wanneer je de natuur intrekt.

Celia Horst

Vanaf vogelkijkhut Oelemars - foto Tineke Eitink

Privacy bij IVN Enschede

Per 25 mei 2018 is de AVG van kracht. Dit is een door de EU vastgestelde Algemene Verordening Gegevensbescherming. En deze heeft ook voor IVN, afdeling Enschede, gevolgen.

Uitgangspunt hierbij is dat u als lid, huisgenoot lid of donateur geen nadeel mag ondervinden van het feit dat IVN Enschede persoonsgegevens van u verzamelt, opslaat, verwerkt, gebruikt.

IVN Enschede (in de AVG 'verwerkingsverantwoordelijke') moeten van u ('betrokkene') toestemming hebben om persoonsgegevens van u te verzamelen, te verwerken en te gebruiken. U kunt op ieder moment zo'n gegeven toestemming ook weer intrekken, waarna IVN Enschede uw gegevens onmiddellijk dient te verwijderen of zodanig te wijzigen dat zij niet meer tot u zijn te herleiden.

Verder mag IVN Enschede uw gegevens alleen gebruiken voor het doel waarvoor ze ooit zijn verkregen. Als u bijvoorbeeld bij de aanmelding voor IVN uw geboortedatum hebt opgegeven, dan mag IVN u niet op uw verjaardag een felicitatiekaart sturen.

Degenen binnen IVN Enschede die kennis hebben van uw persoonsgegevens, hebben geheimhoudingsplicht. Zij mogen die gegevens niet aan derden bekend maken, of zelf gebruiken voor eigen doeleinden. Door IVN Enschede worden uw gegevens gebruikt om u op de hoogte te stellen van activiteiten en gebeurtenissen. Dit betreft zowel eigen activiteiten als activiteiten van de moedervereniging, de zusterverenigingen en van verwante lokale verenigingen als KNNV, VvTW en Nivon.

Uw gegevens worden centraal geregistreerd bij het IVN Landelijk in het programma Procurios. IVN Enschede sluit zich aan bij het privacy-beleid van IVN Landelijk, zoals beschreven in hun Privacy Statement (www.ivn.nl/privacy-statement).

De secretaris/ledenadministrateur en een tweede ledenadministrateur hebben lees- en schrijfrechten in Procurios. En ten behoeve van het versturen van het verenigingsblad Gidsengids heeft de redactie leesrechten in Procurios. Ook heeft de werkgroep PR en Communicatie leesrechten.

Voor het drukken en verspreiden van de Gidsengids stuurt de redactie voor iedere uitgave een adressenbestand naar Editoo. De algemene voorwaarden van Editoo (<https://editoo.nl/nl/algemene-voorwaarden>) garanderen een veilige behandeling van dit adressenbestand.

Op website en facebook van IVN Enschede worden alleen adressen, telefoonnummers en e-mailadressen gepubliceerd van personen die daartoe expliciet toestemming hebben gegeven. Foto's waarop personen duidelijk herkenbaar zijn, worden alleen gepubliceerd met instemming van die personen.

Voor administratieve doeleinden worden op onregelmatige tijdstippen door de secretaris adreslijsten verschaft aan de voorzitter, de penningmeester en de beheerder van de leden-leedpot.

Bij het versturen van mail aan groepen leden wordt gebruik gemaakt van bcc.

Uit bovenstaande blijkt dat IVN Enschede zorgvuldig met uw persoonsgegevens omgaat. Mocht u desondanks bezwaar hebben tegen het bewaren van uw gegevens, dan kunt u dat schriftelijk melden aan de secretaris. Uw gegevens worden dan verwijderd, maar tegelijkertijd zult u dus geen Gidsengids meer kunnen ontvangen, en kunt u ook niet meer van activiteiten op de hoogte worden gebracht.

Namens Nico van Diepen, Secretaris IVN Enschede

Henk Kaspers onthult geheimen van Landgoed De Weelde

Wandeling de Weeie onder leiding van Henk Kaspers op 22 maart 2018

Nét op tijd, ik moest omrijden vanwege de afsluiting door de bouw van de N18, arriveer ik op het startpunt van de wandeling: kruising Teesinkweg en Teesinklandweg. Er staat al een groep te wachten. Ik tel zo'n 25 mensen en later nog 4 nakomertjes (ook vanwege de N18 ..). Ook natuurfotograaf Wim Hendriks is aanwezig met camera en statief.

Henk Kaspers vertelt enthousiast over het ontstaan en de historie van het landgoed, dat in 1880 werd aangekocht door de heer G.J. van Heek. Hij heeft het ene na het andere verhaal over de mooie villa's en haar bewoners. Een boeiend gebied vol exotische bomen en maar liefst 6 waterstromen. Tijdens onze wandeling verandert het gevarieerde landschap van weiland naar bos en van rijen knotwilgen naar beschutte vijvers, met af en toe een prachtige hoeve.

Henk wandelde 30 jaar geleden al regelmatig met zijn hond over het landgoed De Weeie en heeft zo ook mevrouw Fleur ter Kuile - van Heek ontmoet, die nog steeds op het landgoed woont. Ook is hij bij de andere bewoners inmiddels goed bekend.

Wim Pauw wijst ons tussendoor op aardigheden in de natuur zoals de jaarringen op een afgezaagde boom en een grote biefstukzwam.

Henk is lekker op dreef en deelt zijn weetjes over de natuur van De Weeie. Hij wijst ons op een grote moerascypres met z'n specifieke luchtwortels en ook op een Parrotiaboom uit Perzië. Deze heeft mevrouw ter Kuile - van Heek samen met haar man laten planten als herinnering aan hun 40 jarig huwelijk.

Bij een van de hoeves staat Henk stil bij een grote heg die uit 7 verschillende struiken bestaat. Dit noemde men vroeger een "armen haag". Alleen rijke mensen hadden toen een haag die uit één en dezelfde soort struik bestond.

Wat een feestje om samen met Henk over het landgoed De Weeie te wandelen. Hij heeft beloofd dat hij in een ander seizoen, als de bomen in blad staan, nogmaals een dergelijke wandeling wil gidsen. Dan moet het landgoed helemaal prachtig zijn.

Tineke Eitink

Herkansing ... wandelen mee op 16 augustus a.s.

Degenen die de wandeling in maart gemist hebben, kunnen zich in de zomer verheugen op een herkansing. Henk heeft namelijk laten weten dat hij op donderdag 16 augustus nog een keer de geheimen van de Weeie wil delen en opnieuw een wandeling over De Weeie wil gidsen. Dus noteer nu in je agenda en tot ziens op 16 augustus!

Jaarvergadering op 12 april 2018

Agenda en notulen van de Algemene Ledenvergadering van IVN Enschede

Datum: 12 april 2018

Plaats: Nivongebouw Dotterbloemstraat

Aanvang: 19.30 uur

Aanwezig: Frieda Zielman, Henk Kaspers, Wim Pauw, Celia Horst, Martien Hoijer, Hans Pelgrim, Tineke Eitink, Jeanette Eisma, Chris Eijkholt, Erika van Oldeneel, Ineke Muyser, Lidy Schans, Emmy Hoijer, Lidy Vrijheid, Pim Bosman, Dirk Nijenboer, Hanneke van Dorp, Nico van Diepen.

Opening

Afmelding: Marian Lansink, Louis Knuppel.

Mededelingen, vaststellen agenda

De voorzitter staat stil bij het overlijden van de secretaris Mieke Vlierhaar, gedenkt haar, haalt een aantal herinneringen naar boven en spreekt haar grote waardering uit. Bij agendapunt 9 komt het gemis van Mieke weer naar voren. De agenda wordt vastgesteld.

Verslag Algemene Ledenvergadering van 2 maart 2017 (te vinden achter in Gidsengids nr. 241, zomer 2017)

Pim meldt dat hij geen tweede sleutel heeft van het Nivongebouw. Hij is 2e sleutelbeheerder en springt in als Lidy Schans verhinderd is. Het verslag wordt verder goedgekeurd. De voorzitter dankt de notuliste van vorig jaar.

Jaarverslag 2017, exclusief financiën

Pagina 15: Het aantal leden is het overzicht van 31 december 2017. Inmiddels zijn er vijf nieuwe leden.

Erika vindt het jammer dat de film maar zo weinig mensen heeft getrokken. Zij suggereert er meer publiciteit aan te geven. De excursie in het Ledeboerpark voor de mavo-klas op aanvraag van de docenten was door die docenten zeer slecht voorbereid.

Het opknappen van de aanhanger wordt in de vergadering omschreven als 'grote klasse'.

Pagina 16: Er worden niet veel excursies op het vliegveld aangevraagd. Frieda meldt, dat zij wel wil deelnemen, als er weer een aanvraag komt.

Pagina 17: Ton Hoeksma was als beroepskracht actief in de heemtuin. Nu hij gepensioneerd is, gaat hij daar verder als vrijwilliger.

Het jaarverslag wordt goedgekeurd.

Financieel jaarverslag 2017

Er wordt besloten het financiële jaarverslag voortaan niet meer in de gidsengids op te nemen, maar te verspreiden via e-mail. In de Gidsengids zal vermeld worden dat het verslag ook op te vragen is bij de penningmeester, als er geen gebruik gemaakt wordt van e-mail. Ook donateurs krijgen het financiële verslag.

De opbrengst van 'propagandamateriaal' lijkt vrij hoog, maar dit saldo wordt vooral bereikt door de catering, de verkoop van hapjes etc. tijdens manifestaties.

De voorraad vertegenwoordigt waarde, en zal vanaf volgend jaar opgenomen worden op de balans.

Het lief-en-leedpotje wordt beheerd door Ietje Bijvank, Wim Pauw en Mieke Vlierhaar. Ietje en Wim zoeken een opvolger voor Mieke.

De (hoge) huur van het Nivongebouw is alleen op te brengen als de gemeente ons blijft subsidiëren.

De bankkosten zijn hoger dan begroot, omdat handelsbanken voor een zakelijke rekening kosten per mutatie in rekening brengen. En het aantal mutaties neemt toe, mede door de toename van het aantal leden.

Verslag kascontrolecommissie

Chris en Jeanette hebben de kas gecontroleerd. De commissie heeft complimenten voor de wijze waarop de penningmeester de kas voert, maar zou in het vervolg graag in een iets eerder stadium worden ingeschakeld. De commissie stelt voor decharge te verlenen. De vergadering gaat daarmee akkoord en keurt daarmee het financiële jaarverslag goed.

Verkiezing lid kascontrolecommissie

De voorzitter dankt de commissie. Jeanette verlaat de commissie na drie jaar en Chris blijft nog een jaar actief. Hans Pelgrim was reservelid en wordt nu het tweede lid. Martien Hoijer meldt zich als nieuwe reserve.

Begroting 2018, en contributievoorstel 2019

De begroting voor 2018 wordt zonder veel discussie goedgekeurd, met dank aan de penningmeester.

De penningmeester stelt voor om voor 2019 de contributie te verhogen tot het niveau van de contributie van IVN Landelijk, dus tot €24. Twee leden stellen voor om de contributie gefaseerd te verhogen: €22 in 2019 en €24 in 2020. De vergadering volgt het voorstel van de penningmeester. De bijdrage voor huisgenootleden wordt €6 per jaar en de minimale bijdrage voor donateurs wordt €15 per jaar.

Samenstelling bestuur

Het bestuur stelt voor de huidige samenstelling te handhaven.

Door het overlijden van Mieke is er een vacature voor 2e secretaris. Het bestuur gaat daarvoor werven. Tevens zullen dan de statuten en de inschrijving bij de Kamer van Koophandel worden geactualiseerd.

Vooruitblik, wat verder ter tafel komt.

Voor de organisatie van het jaarlijkse uitstapje, begin september, worden nog actieve leden gezocht. Ineke meldt zich. Bestuur polst verder kandidaten.

De voorzitter blikt terug op het afgelopen jaar en kan verheugd melden dat er veel actieve leden zijn, die bijdragen aan tal van activiteiten. Er zijn veel werkgroepen, waaronder ook enkele nieuwe, zoals de werkgroep PR en communicatie en de werkgroep Grijs Groen en Gelukkig. Deze laatste kan nog wel gidsen gebruiken, overigens. Redactie Gidsengids, PR en communicatie, Website, Kraamteam, Heemtuin, Schoolwandelgroep, IST, Slootjesdag, Modderdag, Publiekswandelingen, al of niet met Landschap Overijssel, Cursussen, al of niet met KNNV, te veel om op te noemen. Duidelijk is dat de schoolwandelingen niet meer het enige speerpunt zijn.

Het bestuur volgt de ontwikkelingen met betrekking tot het Lammerinkswönner op de voet. De najaarsheemtuindag is dit jaar weer onderdeel van de Twentse Landdag, op 23 september.

Rondvraag en sluiting

Emmy Hoijer complimenteert de vereniging en het bestuur.

Wim Pauw spreekt zijn waardering uit voor de mooie publiciteit rond de publiekswandeling in De Weele.

De voorzitter sluit de vergadering.

Notulen: Nico van Diepen
Secretaris IVN Enschede

NB: Na afloop is de 'quiz met een glimlach' gespeeld, een plantenherkenningsquiz met thema plantendierenanatomie. Het was een gewaardeerde afsluiting van de ALV.

Zandstrooien, strofiguur of dromenvanger

IVN Enschede organiseerde zondagmiddag 3 juni jl. haar voorjaars Heemtuindag in het Ledeboerpark. Deze keer met 3 bijzondere kinderactiviteiten.

Er werd al weken door het Heemtuinteam en het Kraamteam achter de schermen gewerkt aan de voorbereiding van deze Heemtuindag. De een was bezig met de inhoud van de kraam, het IVN-kleed, de vlag, posters, persberichten of aan het bakken, jam maken, contacten met derden onderhouden en anderen zorgden ervoor dat de IVN-aanhanger met materialen op tijd aanwezig was. En dat heeft zich gelooft. Het was aangenaam weer en er kwamen ongekend veel gezinnen naar het Ledeboerpark. Leerlingen van het Stedelijk Lyceum Kottenpark traden op met hun band.

Naast de bekende IVN-kramen met natuurboeken, cadeautjes, eigengebakken taarten en zelfgemaakte jam, waren er deze keer wel heel bijzondere kinderactiviteiten.

Zo konden kinderen samen met strovlechtsster Janny Vruwink uit Ambt Delden strofiguurtjes vlechten. En dat bleek nog niet zo makkelijk. Maar met een beetje hulp van Janny lukte het elk kind toch om een leuk figuurtje te maken.

En wat denk je van zandstrooien. Vroeger kon je in een los hoes de lemenvloer niet met water schoonmaken. Dat werd met zand gedaan. Dus er lag zand op de vloer. En als er dan bezoek kwam werden er langs kasten en kamerranden zandfiguren gemaakt. Samen met dames van Museumboerderij de Wendezoele maakten de kinderen steeds op nieuw leuke figuurtjes in het zand.

Voor de dromenvangers had Pim al vast een flinke stapel cirkels van wilgentenen gemaakt. Tussendoor moest hij ook nog even aan de slag voor nieuwe voorraad. De kinderen konden hun creativiteit uitleven met wol en kralen. Aan het eind van de dag werden veel kleurige dromenvangers vol trots mee naar huis genomen.

De swingende muziek van de band verhoogde de gezelligheid en zo werd het een vrolijke en leerzame middag voor jong en oud in het prachtige Ledeboerpark.

Dit jaar is er geen najaars Heemtuindag gepland vanwege de Twentse Landdag op 23 september a.s. Daar hopen we ook te staan met onze IVN-informatiekraam.

Tekst en foto's Tineke Eitink

IVN-uitje 2018

Assistentie gezocht

Op moment van het ter perse gaan van deze uitgave is er nog geen datum bekend voor het jaarlijkse IVN-uitje. Zodra een datum is vastgesteld zal het bestuur iedereen informeren per email (of eventueel per post). Natuurlijk willen we van ons IVN uitje weer een gezellig evenement maken. Echter.. we hebben assistentie nodig! Veel van onze actieve leden zijn de komende tijd druk bezet met andere IVN-activiteiten. Dus beste IVN-leden, ook zij die normaal niet actief zijn binnen het IVN .. als je tijd hebt en IVN-Enschede een warm hart toedraagt, kom ons dan voor deze éne keer helpen en neem contact op met Hanneke.

Veldwerk brugklas in Aamsveen

De Veldwerkweek voor de brugklassers van het Stedelijk Lyceum vond dit jaar plaats in de week van 25 juni. In samenwerking met docenten en IVN-gidsen werden er op 3 plekken in het Aamsveen opdrachten georganiseerd.

Door de droogte in de afgelopen tijd was het even spannend of er wel genoeg water in de kikkerpoel zou zijn om waterbeestjes te vangen. Gelukkig was dat wel het geval en er werd een kleine plek aan de oever gevonden van waaruit gevestigd kon worden met de bekende schepnetjes. Daarnaast waren drinkwater en anti-muggenspray geen overbodige attributen.

Die week was het extreem heet in Nederland en al helemaal in het Aamsveen. De brugklassers hebben zelf ook flink gezweet tijdens het uitvoeren van hun opdrachten. De jongelui hebben hun werkformulieren ingevuld en opdrachten gedaan met begeleiding van onze IVN-gidsen.

Voor de gidsen die hieraan meegewerkt hebben (sommige stonden er 's ochtends en 's middags) was het af en toe best afzien, geenszins door het werken met de brugklassers, meer door het benauwde en hete weer. Kortom, pittig voor kids en gids..

Deur aan deur

Weet jij eigenlijk wel wat er elke dag in jouw insectenhotel gebeurt ?

Ik kwam er bij toeval achter.. natuurlijk hebben we af en toe wel eens gekeken, maar niet bewust elke dag. Maar als je een tijdje lang elke dag je insectenhotel even checkt weet je werkelijk niet wat je ziet. Nee hoor, je hotel hoeft echt niet groot te zijn. Die van ons is misschien 15 x 20 cm. Je hebt er ook geen tuin voor nodig, het kan makkelijk op je balkon of aan de buitenmuur van je huis.

Ongelooflijk al die verschillende bezoekers die er komen en gaan. Sommigen gasten hebben duidelijk voor langere tijd geboekt en sluiten hun deur goed af.

Anderen komen voor een paar dagen en laten de deur op een kiertje staan om alles in de gaten te houden. En dan heb je ook nog gasten die hun rommel gewoon achterlaten als ze vertrekken.

Op warme dagen kan het er een drukte van jewelste zijn. De meest vreemde kostgangers checken dan in en uit. En weet je wat het mooie is? Ze logeren allemaal gewoon naast elkaar, gewoon deur aan deur..

Insectenhotel met verschillende gasten - foto Henk Eitink

Tineke Eitink

Pinksterrupsen of graslandreservaat

Het was weer eens een raar voorjaar. Eind februari, toen we eigenlijk dachten dat we stilletjes, zonder iets van winter te merken, het voorjaar in zouden glijden, kregen we nog een paar weken vorst. Er kon zelfs nog geschaatst worden. Het echte voorjaar kwam pas veel later en het eerste grasmaaien dus ook.

Toen we eindelijk de grasmachine pakten om het plukkerige gazon te fatsoeneren bleken er allemaal pinksterbloemen in te staan met knoppen die op springen stonden. Jammer om niet te zien hoe ze bloeiden! Het gazon niet maaien leek geen optie, want dan kom je er later in het jaar met je grasmachientje echt niet meer door. De oplossing werd gevonden: een paar vakjes in het midden uitgespaard, netjes op een rijtje, zodat het niet al te rommelig zou lijken. Een pinksterbloemenreservaat! De rest werd gewoon gemaaid.

We genoten erg van de roze-witte wolkjes van de bloemen, vooral tegen de avond als ze met tegenlicht van de laag staande zon licht leken te geven boven het gras. Rond Hemelvaartsdag waren de pinksterbloemen uitgebloeid en het ongemaaide gras in het pinksterbloemenreservaat werd rommelig en begon ons te vervelen. Ik stond op het punt om de heggenchaar te pakken, zodat de gazonmaaier daarna de rest zou kunnen doen. En toen was ik zo dom om er eerst nog eens rustig naar te kijken. Wat zag ik daar: sommige pinksterbloemen hadden afgevreten vruchtjes, nog iets beter kijken: rupsjes! Dat zijn oranjetipjes! Toen ze op ons grasveld rond vlogen hebben we dat helemaal niet gezien. Rupsen van oranjetipjes willens en wetens afmaaien dat konden we niet dus zaten we tot na pinksteren met een rommelig oranjetipjesreservaat in ons grasveld te wachten tot de rupsen volgroeid zouden zijn.

Volgroeide oranjetipjes-rupsen kruipen meestal naar de rand van het grasland om zich te gaan verpoppen op een stevigere stengel of een takje. Ze kunnen niet verpoppen op zoiets vergankelijk als een pinsterbloem of grasstengel omdat daar de pop niet bijna een jaar lang veilig zou zijn. Die blijft er zitten tot het volgende voorjaar, waarna er hopelijk een vlinder uit komt.

Geregeld ging ik kijken of ik de rupsjes nog vinden kon en ze groeiden flink, maar het werden er geleidelijk ook minder. Van de ca. 8 zijn er denk ik 4 volgroeid. De laatste zag ik op 23 mei en toen ik er een paar dagen later echt geen één meer vinden kon heb ik de zeis door het lange gras gehaald. Het reservaat kon weer meegemaaid worden met

de rest van het gazon maar het bleef nog lang herkenbaar als gele vierkante vlekken, die door de droogte maar niet groen wilden worden. Als laatste natuurverrassing bleek ons reservaat een hommelnest (waarschijnlijk weidehommels of steenhommels, maar ik heb het niet nagekeken) in een oud muizenhol te herbergen. Tijdens het grasmaaien viel het Rudi op dat er kleine donkere hommeltjes onrustig rondvlogen. Er bleek rommel voor de ingang van het holletje gekomen te zijn. Toen dat verwijderd was konden ze weer veilig in en uit vliegen.

Tekst en foto's Hanneke van Dorp

Tekst en foto Tineke Eitink

Avondwandeling op Groot Brunink

Lidy Schans en Harry Koster gidsten samen deze zomeravondwandeling.

Toen ik dinsdagavond 26 juni aankwam op het Brunink telde ik zo'n 40 wandelaars die in een lange rij achter elkaar liepen over een smal pad tussen de weilanden. Lidy liet ons o.a. de walnoot, hazelnoot, braam en framboos zien. En Harry vulde haar aan met verhalen over het milieu, exoten zoals de springbalsemien, het beheer en een sage over het Brunink.

Na een klein stukje over de Kwekkeboomweg en een zandpad, doken we het bos in, waar ons verteld werd over het verschil tussen de spar, de den en de larix, en het bepalen van de leeftijd van een boom via zijn omtrek. Na ca. 2 uur waren we terug bij het bruggetje, waar de beek bangstigend droog stond en blijkbaar het retentiegebied erachter ook.

Het was een gevarieerde en leerzame wandeling. Veel mensen lieten ter plaatse hun emailadres achter voor informatie over komende IVN-activiteiten en er melden zich zelfs twee nieuwe leden aan!

Van de redactie

Met Mieke hebben we allebei een tijdje samengewerkt. Zij heeft de Gidsengids lang onder haar hoede gehad en uiteindelijk overgedragen aan Celia. Ikzelf heb ruim een jaar nauw samengewerkt met Mieke en haar mogen assisteren bij secretariaatswerkzaamheden.

Mieke heeft zich heel wat jaren op verschillende fronten ingezet voor onze afdeling. Ze kende de mensen, de "ins en outs" en de historie van IVN-Enschede. Het zal vreemd zijn dat we niet zomaar meer bij haar kunnen aankloppen.

In deze zomeruitgave kijken we even terug op activiteiten in het natte en koude voorjaar. In februari was het zelfs zo koud dat de schaatsen uit het vet konden en we een baantje op natuurijs konden trekken. De keerzij van deze vrieskou was dat knoppen van reeds uitgelopen planten bevroren. Ze leken verloren. Gelukkig herstelt de natuur zich snel. Kijk maar om je heen, alles groeit en bloeit weer uitbundig. Ook de dierenwereld, daarvan getuigen de foto's van jonge dieren en insecten in dit nummer. En zo heeft elk seizoen een eigen charme.

Deze zomer waren er uiteenlopende IVN-excursies en spannende kinderactiviteiten. En er zijn ook weer leuke activiteiten gepland voor de komende maanden. Reden genoeg om de agenda achterin goed in de gaten te houden. En als je dan toch van plan bent ergens aan deel te nemen, stuur dan na afloop een paar regeltjes naar de redactie. Wij zijn er blij mee. Vanaf deze plek wens ik Celia een spoedig herstel, in de hoop dat we de volgende Gidsengids weer samen kunnen maken.

De redactie wenst haar lezers een mooie zomer en een fijne vakantie.

Kopij voor de volgende herfst-uitgave graag insturen vóór 9 september a.s.

Jonge fuut (*Podiceps cristatus*) - foto Michiel Deiman

Agenda

Donderdag 5 en 26 juli
Rolstoelwandeling op Erve Leppink

Weekend 14-15 juli
Open Imkerijdagen

Op zondag 15 juli zijn de bijenstallen geopend in Enschede, bijenstal Ledeboerpark, Hengelosestraat 325. Voor info zie: <https://enschede.bijenhouders.nl/actueel/show/2238>

Vrijdag 3 augustus
Tuinvlindertelling 2018

In het eerste weekend van augustus roept De Vlinderstichting zoveel mogelijk mensen op om mee te tellen. Een oranjetipje, een dagpauwoog, of het klein koolwitje: iedereen met een tuin kan ze tegenkomen. Maar het gaat niet goed met de Nederlandse dagvlinders. Zelfs algemene soorten gaan achteruit. Daarom organiseert De Vlinderstichting ieder jaar een tuinvlindertelling. Voor info zie: <http://www.vlindermee.nl>

Donderdag 23 augustus
Rolstoelwandeling op Erve Leppink

Vrijdag 24 augustus
Nacht van de Vleermuis

Dinsdag 4 september
Duurzame Dinsdag

Vrijdag 21 september
Rolstoelwandeling in samenwerking met De Posten

Zondag 23 september
Twentse Landdag (met info-kraam van IVN-Enschede)

De IVN Heemtuindag in het najaar vervalt dit jaar vanwege deze Twentse Landdag.

Het is al weer bijna drie jaar geleden dat de laatste Twentse Landdag werd gehouden in het Abraham Ledeboerpark. Voor de zevende keer organiseren de gemeente Enschede en Stawel de Twentse Landdag, dit jaar op zondag 23 september.

Het doel van de Twentse Landdag is contact te leggen tussen de burgers en het platteland in al haar facetten. Bij voorgaande edities werd deze doelstelling ruimschoots gehaald. Tussen de 10.000 en 15.000 bezoekers vonden hun weg naar het gezellige park. Bron: <http://stawel.nl/ons-orgaan/juni-2018/>

Foto Henk Eitink

Cursussen

Wilde Planten herkennen

IVN Enschede en KNNV Enschede organiseren in maart en april een theorieavond voor de cursus "Wilde planten herkennen". Zowel de 2 theorieavonden als de praktijk-excursies werden druk bezocht. Vanwege het grote enthousiasme bij de cursisten is er sprake van dat er - in overleg - misschien nog extra excursies gepland worden. Zie elders in deze Gidsengids een kort verslag.

Natuur(ouder)cursus

De Cursus Natuur(groot)ouders is na een half jaar inmiddels afgerond. Voor uitgebreide inhoudelijke les-informatie kijk op onze IVN site. Zie elders in deze Gidsengids een kort verslag.

Natuur dichtbij

Heb je ooit met een loepje gekeken naar een pissebed of het binnenste van een bloem? Probeer het maar eens. Er gaat werkelijk een nieuwe wereld voor je open. Hoe ongelooflijk mooi is onze natuur van dichtbij!

En wat zien we hier op deze foto? Als jij denkt te weten wat dit is, mail dan je antwoord naar de redactie en maak kans op een leuke attentie. De oplossing wordt vermeld in de volgende Gidsengids.

Excursies

Sommige zomeravondexcursies onder begeleiding van IVN-gidsen vinden plaats in samenwerking met Landschap Overijssel. Kijk voor informatie/aanmelding *) op www.landschapoverijssel.nl of onze eigen IVN-website.

Dinsdag 10 juli

Zomeravondwandeling Tweekelo

Startpunt: Johanneskerk Tweekelo, Tweekelerweg 110, Enschede

Tijd: 19.00 - 21.00 uur

Dinsdag 17 juli

Zomeravondwandeling Lonnekerberg

Startpunt: Bergweg Enschede, ter hoogte van de kleigaten (meertjes)

Tijd: 19.00 - 21.00 uur

* Zaterdag 21 juli 2018 om 19:00 uur en

* Vrijdag 10 augustus om 19:00 uur en

* Zaterdag 29 september om 18:30 uur:

Excursie Reeën

Startpunt: bezoekerscentrum Hof Espelo, Weerseloseweg 259 Enschede. Duur: ca. 2 uur

Zie ook het verslag van een reeënwandeling elders in deze Gidsengids.

* Na aanmelden via de site Landschap Overijssel ontvang je exacte informatie.

Maandag 6 augustus 2018

Excursie Tweekelo spoorfietspad en natuurakkers

Startpunt: Tweekelerweg, Enschede

* Na aanmelden via de site Landschap Overijssel ontvang je exacte informatie.

Tijd: 18.00 - 21.00 uur

Donderdag 16 augustus 2018

Excursie Landgoed De Weele

Startpunt: kruispunt Teesinkweg - Teesinklandenweg

Zie voor meer informatie elders in deze Gidsengids.

Tijd: 14.00 - 16.00 uur

Dinsdag 21 augustus 2018

Excursie bijzondere planten Aamsveen

Startpunt: Aamsveen Enschede

* Na aanmelden via de site Landschap Overijssel ontvang je exacte informatie.

Tijd: 14.00 - 16.00 uur

Wollegras (Eriophorum) Aamsveen - foto Wim Patuw

Schoolactiviteiten

Vrijdag 7 september

Voorwandelen schoolwandelingen

Start: 9.30 uur - Aamsveen

Weken 10 september t/m 21 september

Schoolwandelingen basisonderwijs Aamsveen

Dinsdag 25 september

Vergadering schoolwandelingen

Vrijdag 28 september

Voorwandelen Najaarsactiviteit Ledeboerpark

Weken 1 oktober t/m 19 oktober

Najaarsactiviteit basisonderwijs Ledeboerpark

Werken en ontspannen in de Heemtuin - foto Tineke Eitink

Heemtuin

Collega's gezocht die graag in de tuin willen werken

Nee hoor, je hoeft geen groene vingers te hebben. Misschien vind je het wel fijn om buiten te werken. En in een klein clubje samen de handen uit de mouwen te steken om de Heemtuin in het Ledeboerpark te onderhouden.

Iedere woensdagochtend is een groep vaste mensen bezig met het onderhouden van de Heemtuin. Heb je zin om eens te kijken of mee te helpen? Je bent van harte welkom tussen 9.00 en 12.00 uur. Voor meer informatie: tel. 053-4773340

INDIEN ONBESTELBAAR: REDACTIE GIDSENGIDS
BURGEMEESTER STROINKSTRAAT 375
7547 RH ENSCHEDE

ivn natuur
educatie
Enschede

Jonge eekhoorn - foto Erika van Oldeneel

Staatmees (*Aegithalos caudatus*) juveniel - foto Erika van Oldeneel

Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) - foto Erika van Oldeneel